

OFENZIVA NA OTOKE

Otoci su prvo ugroženi betonizacijom, apartmanizacijom i bespravnom gradnjom s kojom se još razračunava. Novi udarac zaprijetio je njihovom rasprodajom, koja je u ime pomorskog dobra ipak osujećena. Zatim je počela bitka za hotele koji bi moćnim investitorima trebali osigurati i vladanje pojedinim otokom. Pravodobnim reagiranjem obrane neki su takvi pokušaji spriječeni. Ali nove opasnosti i dalje vrebaju

Ofenziva na hrvatske otoke nesmiljeno se nastavlja i poprima nove oblike borbe za taj dio raja na zemlji. Diverzije su na taj dragocjeni hrvatski prostor počele odavno, a potjecale su od unutarnjih neprijatelja. Mine koje su tu godinama postavljane nisu ostale bez posljedica iako u njima nije korišten klasični eksploziv. To je možda i razlog da počinitelji nisu nikad odgovarali za zločine koje su izveli na toj »bisernoj ogrlici« hrvatskog Jadrana. Vjerojatno su imali dobre suradnike pri nekoj lokalnoj ili višoj vlasti, ali nitko u tim slučajevima nije istraživao zapovjednu odgovornost za učinjeno.

Zbog toga se bauk betonizacije, apartmanizacije i bespravne gradnje nekontrolirano širio. Posljedice takvih uspješnih diverzija najbolje pokazuje otok Vir. Taj prostor nekoć zaštićen od planirane izgradnje nuklearne elektrane danas je uništen kao da je ona izgrađena i doživjela havariju. Pokušaji »čišćenja« tog prostora, iako najavljeni beskompromisno, ne idu po planu. Još uvijek se pokušava legalizirati to minsko polje sumnjive izgradnje, iako je opasnost neprijeporno dokazana. A štetno djelovanje na toj lokaciji, ako se ne sanira, širit će se i na druge napadnute otočke,

kao i kopnene priobalne zone, jer će primjerom ukazivati na neučinkovitost obrane. Utvoreni rat za otoke, započet pred nekoliko godina također iznutra, diktiran bezobzirnom tržišnom logikom, najavio je rasprodaju otoka, rasprodaju zemaljskoga raja za sitniš. Dok se samoobrana organizirala, neki su prodani, doduše, kao mačak u vreći. Na relativnu sreću, zakonsko oružje spriječilo je rasprodaju pomorskog dobra i izgradnju na nenastanjenim otocima, koja je lažno obećavana potencijalnim kupcima kao jamstvo za njihov mali i drugima nedostupan otočki raj. Kad je takav oblik osvajanja i uništavanja hrvatskog otočja onemogućen, počeli su se razradivati novi strateški oblici borbe za otoke. Napadaju se pojedini lokaliteti na njima, a sredstva osvajanja su hoteli. Jedan od prvih primjerabio je hotelski kompleks Haludovo na Krku. Nakon »uspješne« prodaje, uslijedilo je brutalno rušenje postojećih zdanja koja su nekoć maksimalnom projektantskom pažnjom uklopljena u otočki krajolik da bi ostale sačuvane one prostorne vrijednosti koje to područje ostavljaju u kategoriji zemaljskoga raja. A onda je trebala uslijediti nasilnička izgradnja s ciljem maksimalnog iskorištavanja i uništavanja. Prostorna obrana, poduprta javnošću i medijskom bitkom za očuvanje hrvatskog raja, osujetila je taj napad. Jedna je bitka dobivena! Pozvan je projektant prvoga Haludova da ponudi novi, jednako kvalitetan projekt.

Investicijama, tim moćnim oružjem, u otočke hotele pokušalo se priključiti i investiranje u neke čudne megalomanske projekte kakav je trebao biti i svjetski centar za prodaju dijamantata (!) na Hvaru. Pod parolom nadopune raja dijamantima, tim bi megakompleksom bio uništen još jedan rajski prostor. Sumnjiva udica ipak nije progutana. Još jedna obrana je uspjela. No, slijede napadi s bokova, čak i izvana. Prodano je dječje odmaralište Jakljan, navodno zajedno s otočkim posjedom, tj. otok. Riječ je o otočiću, pomorskom dobru koje Hrvatska ni u snu ne bi prodala. No, Srbija koja je u bivšoj Jugoslaviji koristila to odmaralište, bez obzira na prethodne međudržavne ugovore, prodala je

VESNA KUSIN

dječje odmaralište. Kome? Goranu Štroku kojem je hrvatsko zakonodavstvo dobro poznato i koji već vodi spor zbog Otoka života koji mu je neprimjetno pripao kupnjom dubrovačkoga hotela »Excelsior«. Taj investitor koji neprekidno ulaže u hotele, posebice na dubrovačkom području, i to pod nazivima različitih tvrtki, unatoč svemu ide dalje i želi kupiti propale hotele Koločep. Za Koločep se zain-

teresirala i neprofitna organizacija Otok znanja, s manje novca za otkup većinskog paketa dionica, ali mnogo značajnijim iznosom ulaganja u hotele, iako taj novac nema nego ga namjerava namaknuti iz različitih izvora, pa i europskih.

Očistoći svih tih investicija obrana bi odmah trebala brinuti i razraditi strategiju iz najmanje dva razloga. Prvo, svi koji kupuju hotele Koločep smatraju da dolaze u posjed otoka unatoč tome što se to formalno pravno ne može provesti. Ali »osvajajući« znaju - uđu li u taj posao - da postaju gospodari otoka koji diktiraju sve ostale uvjete. Treba se samo prisjetiti slične akcije za hotele na Lopudu, ali je ta namjera jednoga gospodara, pod različitim imenima, na vrijeme onemogućena. Ljaga na tom dijelu hrvatskog otočkog raja ostala je tek na napuštenom franjevačkom samostanskom kompleksu koji je preuzela Francesca von Habsburg s velikim obećanjima investiranja u njega, po iskušanoj recepturi iskorištavanja međunarodnih fondacija u korist hrvatske baštine, iz kojih je većina sredstava nije završila u Hrvatskoj. Stoga je i taj samostanski kompleks, unatoč isteku roka u kojem je obnova trebala početi, ostao u jednako jadnom stanju. Možda zato što nije uspio projekt osvajanja lopudskih hotela i vladanja otokom. Drugi razlog oprezu s Koločepom je u planiranoj izgradnji koja može biti postavljanje novih mina u borbi za osvajanje otoka. Stoga obrani na svim otočkim frontovima ne smije ni za trenutak popustiti pažnja, jer samo tako će odmah uočiti opasnosti poput one koja vreba i na brijunsko otočje agresivnim projektom »Brijuni rivijera« što ipak nije dobio zeleno svjetlo. Raj treba znati sačuvati!